

Skolefritidsordninger i EU

informationsblad

HVAD er baggrunden?

Der er kommet stigende opmærksomhed omkring børnepasning i den europæiske socialpolitik. Bedre børnepasningsordninger er en af de bedste måder, hvorpå man kan tilskynde kvinder til og gøre det lettere for dem at komme ud på arbejdsmarkedet. Dette er relevant for at nå målene i Lissabon-strategien, som bl.a. er at nå en beskæftigelsesfrekvens for kvinder på 60 % inden 2010. Børnepasning af høj kvalitet er også en måde til at hjælpe familierne, fremme en bedre balance mellem arbejds- og familieliv og – helt grundlæggende – sikre børns velfærd, da det i stigende grad erkendes, at fattigdom og social udstødelse stadig er et problem for mange børn i Europa.

HVORFOR denne undersøgelse?

Spørgsmålet om børnepasning har været genstand for omfattende undersøgelser i de seneste år. Skolefritidsordninger for børn i den skolepligtige alder (mellem 5 og 12 år) har dog ikke tiltrukket sig den samme opmærksomhed. Denne form for børnepasning omfatter alle ordninger uden for den obligatoriske skoletid, der indebærer elementer af fysisk pasning, socialisering, leg og/eller uddannelse. Institutet har gennemført en detaljeret undersøgelse af skolefritidsordninger med særligt fokus på udviklingen inden for beskæftigelsen og god praksis i børnepasningssektoren. Undersøgelsen har fokuseret på to centrale aspekter af spørgsmålet: beskæftigelsesinitiativer, der støtter udviklingen af en kvalificeret arbejdsstyrke i børnepasningssektoren, samt omkostningerne ved og bæredygtigheden af ordninger for børn i dårligt stillede områder (områder med høj forekomst af familier, der oplever fattigdom og afsavn).

Ordningerne i undersøgelsen omfatter daginstitutioner og fritidsordninger i den private, offentlige og tredje sektor samt andre regulerede eller frivillige ordninger. Ud over en gennemgang af litteraturen om situationen i EU omfattede undersøgelsens første fase en analyse af mulighederne for jobskabelse inden for børnepasning i Østrig, Cypern, Ungarn, Polen, Sverige og Det Forenede Kongerige. I den anden fase, der vedrørte børnepasningsordninger i dårligt stillede områder, foretog man en analyse af situationen i Belgien, Den Tjekkiske Republik, Estland, Tyskland, Portugal og, endnu en gang, Det Forenede Kongerige.

HVILKE resultater er man nået frem til?

Beskæftigelse, uddannelse og ordninger

- Generelt vokser børnepasningssektoren i hele EU. Arbejdsvilkårene i de undersøgte medlemsstater varierer imidlertid med hensyn til beskæftigelsespraksis, åbningstider og dækning.
- I de medlemsstater, hvor hovedparten af børnepasningen varetages af pædagoger, får de ansatte højere løn og har et bedre image.
- Der findes i EU mange forskellige uddannelsesprogrammer og -kvalifikationer, og i nogle medlemsstater varetages pasningen af uddannede pædagoger og i andre af mindre kvalificerede ikke-pædagoguddannede medarbejdere.
- Børnepasningsordninger bør opfylde børns behov og tilbyde en række stimulerende og engagerende, alderssvarende aktiviteter. Det er også væsentligt, at pasningen opfylder familiernes behov med tilbud om fleksible åbningstider og overkommelige priser.

Pasning i dårligt stillede områder

- Der mangler ofte faciliteter og ordninger for børn i dårligt stillede områder, eller også er de utilstrækkelige.
- Den vigtigste forudsætning for en vellykket skolefritidsordning i dårligt stillede områder er støtte fra det offentlige, inddragelse af lokalsamfundet og sammenhængende ordninger.
- Skolefritidsordninger har større succes og får større virkning, hvis lokalsamfundet er engageret i at udvikle og drive dem.
- Familier i dårligt stillede områder har ofte en række problemer, der bedst løses ud fra et helhedssyn i samarbejde med andre myndigheder og med fokus på sociale foranstaltninger, uddannelse og sundhed.

- I nogle områder bruges fritidsordninger til at løse etniske minoritetsfamiliers særlige problemer, hvilket kan bidrage til at forbedre børnenes fremmøde og resultater, give sproglig støtte og fremme social integration.

Der tilbydes også skolefritidsordninger til børn med fysiske handicap, indlæringsproblemer eller børn, der bor i en husstand med problemer som vold i hjemmet eller narkotika- eller alkoholmisbrug.

Social integration og lige muligheder

- Børnepasningsordninger bør fremme en vellykket forening af arbejds- og familieliv.
- En vækst i beskæftigelsen i børnepasningssektoren kan bidrage til at skabe lige muligheder for alle børn og samtidig sætte skub i kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet.
- Ligestillings spørgsmål kan afspejles både i beskæftigelsen i sektoren og i udbuddet af ordninger.
- Børnepasningssektoren bør tage sigte på at have en mangfoldig arbejdsstyrke, der afspejler mangfoldigheden blandt de børn, der skal passes.
- Der er en kønsmæssig skævhed i arbejdsstyrken, som der skal gøres noget ved, f.eks. ved at tilskynde til at rekruttere flere mænd i sektoren og identificere rollemodeller, der blåstempler børnepasning som et karrierevalg.

Arbejdsmarkedsparternes perspektiver

Fagforeningerne går ind for at forbedre udbuddet af skolefritidsordninger af forskellige årsager. De mener, at fritidsordninger indebærer følgende fordele: de gavner arbejdstagerne, tilskynder kvinder til at deltage på arbejdsmarkedet, forbedrer mulighederne for karriereudvikling, mindsker stress for arbejdstagere med børn, giver positive sundhedsresultater for både børn og forældre og giver beskæftigelse, især i dårligt stillede lokalsamfund. Fagforeningerne er også interesserede i at forbedre pasningsmedarbejdernes beskæftigelsesvilkår og karrieremuligheder.

Arbejdsgiverne ønsker ligeledes at se bedre pasningstilbud. Hvis virksomheder skal kunne konkurrere effektivt, har de brug for velkvalificerede, pålidelige og produktive medarbejdere. Det kan skolefritidsordninger fremme ved at udvide den pulje af arbejdstagere, arbejdsgiverne kan rekruttere fra. Når arbejdstagere

har adgang til pålidelige skolefritidsordninger, er der også større sandsynlighed for, at de bliver hos deres arbejdsgiver – et meget væsentligt hensyn, når man ser på omkostningerne ved at rekruttere og uddanne en medarbejder. Endvidere vil øget beskæftigelse i dårligt stillede områder resultere i øgede husstandsindkomster, og virksomhederne vil nyde godt af det større pengeomløb i den lokale økonomi.

Regeringerne står sig ved at sikre billige og tilgængelige pasningsordninger af høj kvalitet både generelt og i særdeleshed i dårligt stillede områder. Udbydelse af sådanne pasningsordninger kan hjælpe regeringerne til at opfylde deres strategiske mål om fattigdomslempelse, bedre uddannelsesresultater, økonomisk udvikling, social integration, sikkerhed i lokalsamfundet, bedre sundhed og balance mellem arbejds- og familieliv. Det kan måske også bidrage til, at de tager de mere langsigtede udfordringer som demografisk forandring og global konkurrence op.

HVAD nu?

I Europa er en stor del af den børnepasning, der tilbydes, præget af manglende adgang, høje priser, dårlig servicekvalitet og utilstrækkelige åbningstider. Det er derfor en central politisk udfordring at støtte udviklingen af en europæisk børnepasningsmodel, som gavner alle børn i samme omfang.

Initiativer, der højner kvaliteten og øger adgangen til pasning, er velkomne og bør støttes for at sikre, at pasning i en skolefritidsordning er en berigende oplevelse, som støtter børnenes personlige, følelsesmæssige og kognitive udvikling. Hvis kvaliteten højnes, vil det endvidere give forældrene sikkerhed for, at deres børn er i gode hænder, mens de er på arbejde, og således øge arbejdsmarkedsdeltagelsen og styrke økonomien.

Der bør udvikles en helt selvstændig politik for børnepasningsområdet; den politiske dagsorden for social beskyttelse er et centralt værktøj til at sikre, at en sådan politikudvikling gennemføres med barnet i centrum.

Yderligere oplysninger

Teresa Renehan, informationskontaktperson: ter@eurofound.europa.eu

Vigtigste rapporter

Employment developments in childcare services for school-age children

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Out-of-school care services for children living in disadvantaged areas

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0752.htm>

Nationale rapporter

Disse ligger på <http://www.eurofound.europa.eu/areas/labourmarket/childcare.htm>

Andre undersøgelser fra instituttet

Der ligger oplysninger om et andet forskningsprojekt om børnepasningssektorens fremtid på

<http://www.eurofound.europa.eu/emcc>

Aspektet arbejdsmarkedets parter i relation til børnepasning behandles i analysen af foreningen af arbejds- og familieliv og kollektive overenskomstforhandlinger i EU, *Reconciliation of work and family life and collective bargaining in the European Union: An analysis of EIRO articles* <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0606.htm>

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irland
Telefon: (+353 1) 204 31 00
E-mail: postmaster@eurofound.europa.eu
Websted: <http://www.eurofound.europa.eu>